

آواپ سربزی

سال اول / شماره اول / آذر ماه ۱۴۰۱

معرفی رشته:

هدف گیاه پزشکی

دانش گیاه پزشکی

جایگاه در جامعه

گیاه پزشکی

معاونت فرهنگی و اجتماعی
دانشگاه ولیعصر (عج)
رفسنجان

بسم الله الرحمن الرحيم

آوای سرسبزی

گاهنامه انجمن علمی گیاه پزشکی

شماره اول - سال اول - آذر ۱۴۰۱

صاحب امتیاز: انجمن علمی گیاه پزشکی

مدیر مسئول: ماندانا متصدی زرندي

سرديير: فاطمه اميري

ويراستار: فاطمه رضوي راد

گردآوردگان: فاطمه رضوي راد، ثريا رحيمي
فاطمه اميري، نازنين حسن زاده، يزدان نصيري
ماندانا متصدی زرندي، فاطمه کرم پور

طراحی صفحات: فرزانه قربانی

با تشکر فراوان از ديير انجمن گیاه پزشکی
سرکار خانم فاطمه رضوي راد بابت تلاش های
همه جانبه شان.

در این شماره میخوانید:

۲	معرفی رشته گیاه پزشکی
۲	هدف گیاه پزشکی
۳	دانش گیاه پزشکی
۳	شخصیت های مناسب شغل گیاه پزشکی
۳	مرور کلی بر کسب در آمد در رشته
۵	اهمیت و جایگاه در جامعه
۵	گرایش های مقطع کارشناسی ارشد
۶	موقعیت شغلی رشته حشره شناسی
۶	معرفی رشته بیماری شناسی گیاهی
۷	معرفی گروه گیاه پزشکی دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان

سخن سردییر

سخن را ابتدا ذکر سلام است/که این زیباترین باب کلام است
همان ذکرى که باشد نامش الله/خداوندی که نامش فیض عام
است

سلام...

قرار بود زودتر از این ها به دیدار شما بیایم ولی حالا هم دیر
نیست و فرا رسیدن آذر ماه زیبا را خدمت شما تبریک میگوییم.
خیلی خیلی خوشحالیم که با کمک جمعی از بچه های انجمن
علمی اولین شماره نشریه علمی گیاه پزشکی انتشار یافت.
بعد از تقریبا ۳ سال غیرفعال بودن انجمن به همت بچه
های ۱۴۰۰ انجمن علمی فعال شد و قرار است که فعالیت
های متفاوت و متنوعی از جمله برگزاری کارگاه، سمینار
کارآفرینی، بازدید علمی و انتشار نشریه علمی و ... انجام
دهیم. البته به همراهی شما دوستان عزیز نیز نیازمندیم
😊

در اولین شماره نشریه آوای سرسبزی ما به بررسی و
معرفی رشته گیاهپزشکی، گرایش های آن، فرصت های
شغلی این رشته و ... پرداخته ایم.
و در آخر آرزو میکنیم که لحظات شاد و سرشار از آرامش و
موفقیت داشته باشید و از تمام کسانی که در نشر و انتشار
این نشریه ما را همراهی کرده اند نهایت سپاسگزاری را
داریم.

هدف گیاه پزشکی

- ۱- کاهش میزان خسارت کمی و کیفی عوامل خسارت زای کشاورزی
- ۲- تامین بهداشت تولیدات گیاهی

به عنوان مثال یک مهندس کشاورزی که دارای تخصص گیاه پزشکی است با آفاتی که در مزارع و انبار ها به بخش های مختلف گیاه صدمه میزند مقابله می کند. به عبارتی دیگر گیاه پزشکی یا آسیب شناسی گیاهی یکی از شاخه های علوم مرتبط با کشاورزی است و هدف آن شناخت بیماری ها و عوامل آسیب رساننده به گیاهان و پیدا کردن راه حل هایی برای دفع و رفع آنهاست.

گیاه پزشکی خود نیز به بخش هایی از جمله حشره شناسی، مطالعه و شناخت علف های هرز و بیماری شناسی گیاهی تقسیم می شود.

یک گیاه پزشک در ایران باید از یک سو با گونه های گیاهی و جانوری طبیعی ایران آشنا باشد و از سوی دیگر با موجودات زنده (آفات، بیماری ها و علف های هرز قرنطینه ای) که دائم از مرزهای کشور که به صورت غیر قانونی وارد میشوند آشنا بوده و با آنها مبارزه کند.

معرفی رشته گیاه پزشکی

اگر عاشق گیاهان، پرورش و نگهداری از آنها هستید و از کار کردن در محیط های کشاورزی و گلخانه ای لذت می برید، شغل گیاه پزشک مناسب شماست. شاید برای همه ما این سوال پیش آمده باشد که اصلا رشته گیاه پزشکی چیست و در چه زمینه هایی فعالیت میکند؟ قطعاً موقع پاسخ به این پرسش اولین چیزی که در ذهن ما جرقه میزند، رشته ی گیاهان دارویی است، اما در واقع چنین نیست و با چیزی که مد نظر ماست فرق دارد؛ یک گیاه پزشک به شناخت و تشخیص علمی و دقیق عوامل زیان آور و موثر بر رشد و نمو گیاهان می پردازد.

در سالهای گذشته در ایران، گیاه پزشک به معنای پزشکی که با گیاهان دارویی به درمان بیماری های انسان می پردازد، مطرح بوده که با آنچه امروزه مد نظر است تفاوت اساسی دارد.

مرور کلی بر کسب در آمد در رشته گیاه پزشکی

وضعیت استخدام گیاه پزشک و بازار کار گیاه پزشک می تواند در سازمان ها و شرکت های حوزه کشاورزی و منابع طبیعی همچون سازمان حفظ نباتات کشور ، شهرداری ها ، وزارت جهاد کشاورزی و سایر سازمان ها و شرکت های مرتبط مشغول به کار شود. در صورت استخدام در یک سازمان دولتی نیز با کسب تجربه بیشتر به سمت های مدیریتی و نظارتی در این بخش می تواند دست یابد. مهندسی کشاورزی همچون مراکز آموزشی (هنرستان های کشاورزی، دانشکده های کشاورزی، آموزشکده های کشاورزی، مراکز آموزش کشاورزی و ...) مراکز پژوهشی، شامل موسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور (آفات و بیماری های گیاهی) و بخش های وابسته به آن در مراکز استان ها، سایر ادارات دولتی و نیمه دولتی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کل کشور و ادارات منابع طبیعی استان ها، سازمان بوستان ها و فضای سبز استان ها و شهرستان ها، سازمان حفاظت محیط زیست و اداره های کل آن در استان ها و ...) بخش غیر دولتی شال کلینیک های خصوصی گیاه پزشکی و شرکت های توزیع کود و سم و ... و از مهمترین حوزه های استخدام و یافتن شغل برای یک گیاه پزشک می باشد. حوزه هایی که یک گیاه پزشک میتواند در آن فعالیت کند یک گیاه پزشک در تمامی ارگان ها و شرکت هایی که به هر نحوی به کشاورزی در ارتباط اند میتوانند در زمینه های

- مشاوره در احداث گلخانه ها، مزارع و باغ ها
 - مشاوره در مرحله داشت و پس از برداشت تمامی محصولات کشاورزی
 - پژوهش و کشف راهکار هایی جهت افزایش راندمان تولید و نگه داری محصولات کشاورزی
 - تدریس و ترویج علوم کشاورزی
- البته در زمینه پژوهش و تدریس ، یک گیاه پزشک میتوانند در زمینه های مرتبط با حشره شناسی ، کنترل بیولوژیک، کنترل تلفیقی آفات و بیماری ها و، سم شناسی و شناسایی و کنترل عوامل بیماری زا گیاهی به صورت کامل تخصصی عمل نمایند.

دانش گیاه پزشکی

دانش گیاه پزشکی که تا چندی پیش در ایران با نام دفع آفات نباتی شناخته میشد، یکی از شاخه های جدید دانش بشری در جهان و ترکیبی از علوم گوناگون است و مقایسه با دانش پزشکی که با سلامت انسان ها سر و کار دارد دانش گیاه پزشکی سلامت گیاهان را بررسی می کند. با این تعبیر ، گیاه پزشک ، پزشک گیاهان است که به معالجه آفات و بیماری های گیاهی و گیاهان ناخواسته (علف های هرز) می پردازد.

شخصیت های مناسب شغل گیاه پزشکی

در یک انتخاب شغل صحیح و درست ، عوامل مختلفی از جمله خصوصیات شخصیتی ، ارزش ها ، علایق، مهارت ها، شرایط خانوادگی و شرایط جامعه برای هر فرد باید در نظر گرفته شود بنابراین برای انتخاب شغل مناسب باید اولین و اصلی ترین خصوصیت خود را یعنی، شخصیت فردی، مدنظر قرار داد.

- همکاری در کادر آموزشی
- اشتغال در ادارات منابع طبیعی
- اشتغال در سازمان محیط زیست
- اشتغال در سازمان جنگل ها و مراتع
- تدریس در دبیرستان های فنی و حرفه ای
- مشاوره به کشاورزان
- تدریس در دانشگاه ها

وظایف فارغ التحصیلان رشته دانشگاهی گیاه پزشکی چیست ؟

- آفات و عوامل بیماری زای گیاهان زراعی، باغی، زینتی، جنگلی، مرتعی و فرآورده های گیاهی را تشخیص و کنترل نماید.
- محاسبه سطح زیان اقتصادی برای تمامی آفات و بیماری ها در رابطه با محصولات استراتژیک کشور در نقاط مختلف ایران

- انتخاب بهترین راه جهت مبارزه با آفات و بیماری های گیاهی قبل از وارد نمودن زیان اقتصادی به محصولات.
- حضور در پست های قرنطینه ای محصولات و بازرسی تمام محصولات وارداتی از نظر حضور آفات قرنطینه ای در آن ها و تلاش در جهت عدم

- انتقال و طغیان این دست از آفات.
- در سطوح آزمایشگاهی، استانی، منطقه ای و حتی ملی، زیست شناسی و فیزیولوژی عوامل زیان آور محصولات کشاورزی را شناسایی نموده و در مورد آن ها تحقیق و پژوهش نماید. گیاه پزشکان با بهره گیری از روش های نوین (بیوتکنولوژی) به انجام پژوهش پرداخته و پژوهش هایی نیز در مؤسسات تک محصولی (مانند مؤسسه تحقیقات پنبه، پسته، خرما و...) انجام صورت گرفته است.

با این حال بدیهی است در هر حال دانش آموختگان کارآفرین و خالق گیاه پزشکی باید در پی آفرینش فرصت های کاری نو برای خود و دیگران باشند. و همیشه میتوانند کمک حال ارگان های دولتی و غیر دولتی باشند که این افراد هرگز دغدغه بی کار بودن را ندارند و با تلاش پشتکار حتی می توانند در کشورهای پیشرفته هم چون استرالیا، هلند، بلژیک و آمریکا که کشاورزی به صورت گسترده در حال انجام کار هستند فعالیت کنند. در تمام کشور هایی که اقتصادشان مستقیم به کشاورزی وابسته است همیشه نیاز به حضور یک گیاه پزشک متخصص و مسلط احساس میشود. درآمد رشته دانشگاهی گیاه پزشکی چگونه است ؟ درآمد رشته دانشگاهی گیاه پزشکی به محلی که در آن مشغول به کار است بستگی دارد. مراکز دولتی یا خصوصی حقوق های متفاوتی را برای این رشته در نظر می گیرند. اگر در پروژه های

دولت مشغول به کار شوند، در ازای هر بازدید و بر اساس هر محصول تعرفه ای خاص از قبل تعریف شده است که طبق همان تعرفه حقوق می گیرند. این قرارداد ها می توانند به صورت دوره ۶ ماهه بوده و درآمد قابل قبولی داشته باشند. اگر گیاه پزشک به طور خصوصی کار کند نیز درآمد متفاوتی می تواند داشته باشد و میزان درآمدش تا حد زیادی به مهارت و ارتباط اجتماعی خوب با مراجعین وابسته می باشد. به طور خلاصه عناوین شغلی در رشته گیاه پزشکی:

- کارشناس اجرایی یا تحقیقاتی در موسسات و ارگانهای مختلف مانند سازمان حفظ نباتات
- اشتغال در موسسه تحقیقات آفات و بیماری های گیاهی
- اشتغال در وزارت جهاد کشاورزی
- اشتغال در شهرداری
- شرکت های تولید و پخش کود و سموم
- کلینیک های گل و گیاه
- تاسیس مزارع و اشتغال در آن
- اشتغال در کارخانه های محصولات کشاورزی

معرفی رشته حشره شناسی کشاورزی

در دوره عالی علوم کشاورزی عنوان حشره شناسی کشاورزی به رشته ای اطلاق می شود که حاوی مجموعه ای از علوم فناوری در زمینه های مشروح زیر می باشد:

- حشره شناسی شامل (مورفولوژی و تشریح، فیزیولوژی، اکولوژی و رده بندی)
- شناسایی سایر جانوران که به عنوان آفات گیاهی نامیده می شوند (کنه ها و ...) از نقطه نظر های مورفولوژیک، اکولوژیک و سیستماتیک است.
- شناسایی آفات مهم گیاهان از نقطه نظر های بیولوژیک، اکولوژیک و کنترل
- شناخت اصول و روش کنترل و سم شناسی

اهمیت و جایگاه در جامعه

با توجه به اهمیت محوری بخش کشاورزی در امر تغذیه و اقتصاد کشور و از آن جا که رسیدن به خودکفایی و استقلال اقتصادی در این عرصه، تضمین کننده استقلال سیاسی ما نیز خواهد بود، هر گونه تالش برای افزایش تولیدات کشاورزی، بسیار ارزشمند و حیاتی است. یکی از راه های افزایش محصول، جلوگیری از زیانهای آفات و بیماریهای مختلف گیاهان و فرآورده های گیاهی است که هر سال، ضرر و زیان قابل توجهی را بر کشور تحمیل می کند. از این رو چون یک گیاه پزشک با مشاوره های خود باید از خسارت آفات جلوگیری کند و بتواند محصول را سالم نگه دارد و اگر امکان داشته باشد با مشاوره خود محصول را افزایش دهد. نزد عموم جامعه که کشاورز هستند یا از طریق فرآورده های کشاورزی امرار معاش میکنند جایگاه اجتماعی بالایی در جامعه خود دارند پس سعی کنید یک گیاه پزشک ماهر و خلاق باشید.

گرایش های مقطع کارشناسی ارشد گیاه پزشکی

- گرایش های مقطع کارشناسی ارشد گیاه پزشکی عبارتند از:
- حشره شناسی کشاورزی
 - بیماری شناسی گیاهی

معرفی رشته بیماری شناسی گیاهی

بیماری شناسی گیاهی یا آسیب شناسان گیاهی، گیاهان و فرایندهای بیولوژیکی آنها را مطالعه می کنند تا بفهمند بیماری ها چگونه بر سلامت گیاهان تاثیر میگذارند. این حوزه علمی اغلب شامل تحقیقات در زمینه کشاورزی علوم غذایی و درمان بیماری های گیاهی است.

بیماری شناسی گیاهی حاوی مجموعه ای از علوم و تکنولوژی در زمینه های زیر می باشد:

- ۱- شناسایی عوامل انگلی بیماری زای گیاهی
- ۲- شناسایی بیماری های مهم انگلی و غیر انگلی در گیاهان
- ۳- شناخت اصول و روشهای مبارزه و سم شناسی

یکسری از وظایف متخصص بیماری شناسی گیاهی:

- ۱- مشاهده ی چرخه های زندگی گیاه برای شناسایی و مقایسه ی عمل کرد های سالم و ناهنجار هایی در جوانه زنی، رشد و تولید مثل بذر.
- ۲- نسبت یافته های تحقیق و ارتباط داده های تجزیه و تحلیل با همکاران و جوامع علمی.
- ۳- مطالعه بیماری ها و عفونت های گیاهان از جمله عفونت های باکتریایی، ویروسی و قارچی.

موقعیت شغلی رشته بیماری شناسی گیاهی:

- ۱- سازمان حفظ نباتات کشور
- ۲- شهرداری ها
- ۳- وزارت جهاد کشاورزی
- ۴- مراکز آموزشی
- ۵- مراکز پژوهشی

موقعیت شغلی رشته حشره شناسی کشاورزی

این رشته با دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد، همانند مقطع کارشناسی است با این تفاوت که دارندگان مدرک کارشناسی ارشد امکان اشتغال در فرصت های ذیل را نیز دارند:

- تدریس در دانشگاه ها
- تدریس در هنرستان های کشاورزی
- اشتغال در کلاس یا آزمایشگاه در سمت دستیار ارشد

لازم به ذکر است شرکت ها و موسسات خصوصی در هنگام جذب نیرو از میان دارندگان مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد ، متقاضیان با مدرک کارشناسی ارشد را سریع تر جذب می کنند.

- تدریس دروس مربوطه به درس حشره شناسی در برخی دانشگاه های آزاد و پیام نور
- احداث کلینیک گیاه پزشکی
- نگهداری فضای سبز در صورت عقد قرارداد با شرکت های فضای سبز
- احداث شرکت های مبارزه با دفع آفات نباتی در سطح شهر

معرفی گروه گیاه پزشکی دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان

(عج) رفسنجان جز معدود گروه های سراسر کشور است که حداقل در هر گرایش یک متخصص را در خدمت داشته و از این لحاظ قوی ترین و کامل ترین. کادر علمی آموزشی و پژوهشی را در اختیار دارد. در مجموع ۱۶ عضو هیئت علمی در گروه فعالیت دارند که ۹ نفر در بخش حشره شناسی و ۷ نفر در بخش بیماری شناسی تدریس و پژوهش می نمایند.

آزمایشگاه های آموزشی:

آزمایشگاه بیماری شناسی گیاهی
آزمایشگاه حشره شناسی

آزمایشگاه های پژوهشی:

آزمایشگاه بیماری شناسی گیاهی و قارچ شناسی
آزمایشگاه پروکاریوت شناسی و کنترل بیولوژیک بیمار
گرهای گیاهی
آزمایشگاه بیماری شناسی گیاهی مولکولی
آزمایشگاه ویروس شناسی و میکوریزها
آزمایشگاه جانور شناسی و حشره شناسی
آزمایشگاه رفتار شناسی حشرات
آزمایشگاه فیزیولوژی و سم شناسی
آزمایشگاه اکولوژی و کنترل بیولوژیک حشرات

گیاه پزشکی

به سبب وجود تمامی رشته ها و گرایش های آموزشی دانش گیاه پزشکی و حضور استادان توانمند، این گروه تلاش فراوانی در تامین امکانات آموزشی و پژوهشی به انجام رسانیده است. محصل این تلاش گسترده و حمایت بی نظیر مسئولان دانشگاه، وجود آزمایشگاه های فعال و مجموعه ای از دستگاه های دقیق و بروز آزمایشگاهی است که در اختیار دانشجویان و پژوهشگران این رشته قرار دارد.

تاریخچه:

گروه گیاه پزشکی در نیم سال دوم سال تحصیلی ۱۳۷۱-۱۳۷۰ همزمان با تأسیس دانشگاه و به عنوان اولین گروه در دانشگاه ولیعصر (عج) و نخستین گروه آموزشی دانشکده کشاورزی با پذیرش دانشجو در مقطع تحصیلی کارشناسی گیاه پزشکی دوره روزانه فعالیت خود را آغاز نمود و پس از چند سال دوره شبانه را نیز پذیرش نمود. هدف از ایجاد این رشته تربیت متخصصینی جهت تدریس، تحقیق، برنامه ریزی و هدایت امور اجرایی در زمینه های مختلف بیماری شناسی گیاهی و حشره شناسی کشاورزی است. رشته گیاه پزشکی در دوره کارشناسی ارشد به دو رشته مجزا شامل بیماری شناسی گیاهی و حشره شناسی کشاورزی تفکیک می شود که هر رشته در مقطع دکتری به چندین گرایش مختلف تقسیم می گردد. گروه ابتدا در رشته حشره شناسی کشاورزی در سال ۱۳۸۶ و سپس در سال ۱۳۸۹ در رشته بیماری شناسی گیاهی در مقطع کارشناسی ارشد دانشجو پذیرش نمود، از سال ۱۳۹۰ پذیرش دانشجو در دوره دکتری حشره شناسی در این گروه آغاز شد و در سال ۱۳۹۲ دوره دکتری بیماری شناسی گیاهی نیز راه اندازی شد. با توجه به ماهیت رشته گیاه پزشکی، گروه به گرایش ها و تخصص های مختلف در رشته های بیماری شناسی گیاهی و حشره شناسی نیاز دارد، از این نظر شاید بتوان گفت که گروه گیاه پزشکی دانشگاه ولیعصر

ظرفیت پذیرش رشته گیاه پزشکی

روزانه	۷۸۸
نوبت دوم	۳۱۶
پردیس خود گردان	-
ظرفیت مازاد	-
غیر انتفاعی	۱۷۵

دروس اصلی رشته گیاه پزشکی

مورفولوژی و سیستماتیک گیاهی	آناتومی و فیزیولوژی گیاهی
شیمی آلی	ریاضی عمومی
جانورشناسی	اکولوژی
آمار و احتمالات	ژنتیک
زراعت عمومی	طرح آزمایش‌های کشاورزی
باغبانی عمومی	آبیاری عمومی
هوا و اقلیم شناسی	خاکشناسی عمومی
اقتصاد کشاورزی	بیماری شناسی گیاهی
حشره شناسی	ماشینهای کشاورزی
مبانی کشاورزی پایدار	آفت شناسی گیاهی
نماتد شناسی گیاهی	ویروس شناسی گیاهی
قارچ شناسی گیاهی	باکتری شناسی گیاهی
کنه شناسی	عملیات کشاورزی
آفات مهم گیاهان زراعی	اصول کنترل آفات گیاهی
بیماری‌های فیزیولوژیک گیاهان	آفات مهم گیاهان زینتی، جالیز و سبزی
سم شناسی	علفهای هرز و کنترل آنها
آفات انباری	آفات مهم درختان میوه
بیماریهای گیاهان جنگلی و مرتعی	بیماری‌های پس از برداشت گیاهان